

ระเบียบและวิธีการวิจัย

ประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

จากสถิติการเพิ่มของประชากรในประเทศไทยจาก ๔๒.๑ ล้านคน ในปี ๒๕๑๘ มาเป็น ๔๔.๔ ล้านคนในปี ๒๕๒๐^๑ และจากสถิติการเพิ่มของประชากรคนชราในสถานสงเคราะห์แต่ละแห่งไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาลและเอกชนก็ตาม ทั้งตัวอย่าง สถิติของจำนวนคนชราของสถานสงเคราะห์บางแห่งและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจาก ๒๕๐ คนในปี ๒๕๑๘ มาเป็น ๓๕๕ คนในปี ๒๕๒๐^๒ และสถิติของจำนวนคนชราของสถานสงเคราะห์วัยชราวิญานาวิาสจาก ๔๖๓ คนในปี ๒๕๑๘ มาเป็น ๕๖๕ คนในปี ๒๕๒๐^๓ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาเฉพาะสถานสงเคราะห์ของรัฐบาล ๒ แห่ง คือ สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร และสถานสงเคราะห์คนชราภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และสถานสงเคราะห์คนชราของเอกชน ๑ แห่ง คือ สถานสงเคราะห์คนชราวัยชราวิญานาวิาส จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีจำนวนคนชราอยู่ในสถานสงเคราะห์ทั้ง ๓ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑,๒๔๘ คน โดยมีประชากรแต่ละแห่งก็แสดงไว้ในตาราง ๑

^๑ 1977 World Population Data Sheet, (Washington D.C. : Population Reference Bureau, Inc., 1977), p.1.

^๒ กองสวัสดิการสงเคราะห์, สรุปกิจการของสถานสงเคราะห์คนชราบางแห่งและภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี ๒๕๒๐, หน้า ๓.

^๓ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, รายงานสรุปผลเสนอโครงการขอรับทุนอุดหนุนของสถานสงเคราะห์คนชราวัยชราวิญานาวิาส ปี ๒๕๒๐, หน้า ๑.

ตาราง ๑ จำนวนประชากรในสถานสงเคราะห์

สถานสงเคราะห์	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
สถานสงเคราะห์คนชรา บ้านบางแค กรุงเทพมหานคร	๑๐๓	๓๘๕	๔๘๘
สถานสงเคราะห์คนชรา ภาคตะวันออกเฉียง อ.บางละมุง จังหวัดชลบุรี	๘๖	๑๘๑	๒๖๗
สถานสงเคราะห์คนชรา วัยวัฒนนิवास จังหวัด สมุทรปราการ	๕๒๕	—	๕๒๕
รวม	๗๑๔	๕๖๖	๑๒๘๐

เนื่องจากสถานสงเคราะห์วัยวัฒนนิวาสนจังหวัดสมุทรปราการมีเฉพาะคนชราเพศชายเท่านั้น และเพื่อความสะดวกต่อการเปรียบเทียบสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชนในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้เลือกศึกษาเฉพาะคนชราเพศชาย แต่สถานสงเคราะห์คนชราวัยวัฒนนิวาสนมีจำนวนคนชราทั้งหมดถึง ๕๒๕ คน ทั้งนี้ ในการคัดเลือกประชากรตัวอย่างทั้งของรัฐบาลและเอกชนนั้นได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยไม่เจาะจงผู้หนึ่งผู้ใด (Accidental Sampling)^๑ สำหรับคนชราของ

^๑ Claire Selltiz, et al. Research Methods in Social Relations, Revised ed. (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1959), p.516.

สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคและสถานสงเคราะห์คนชราภาคตะวันออกเฉียงใต้มีประชากรคนชราเพศชายรวมทั้งหมด ๑๘๕ คน แต่บุคคลเหล่านี้ไม่อยู่ในสภาพที่จะทำการสัมภาษณ์ได้ทั้งหมด เพราะคนชราจำนวนหนึ่งลาออกไปอยู่กับลูกหลานเป็นการชั่วคราว โดยไม่ได้กำหนดว่าจะกลับสถานสงเคราะห์ในระยะเวลาใด คนชราอีกจำนวนหนึ่งมีสภาพเป็นคนที่ป่วยในสถานพยาบาล และคนชราประเภทสูงอายุจำนวนหนึ่งที่อยู่ในลักษณะหลง ๆ ลืม ๆ โดยเฉพาะคนชราอีกพวกหนึ่งหูหนวกเพราะวัยชราจึงเป็นอุปสรรคต่อการสัมภาษณ์

เพราะฉะนั้นในทางวิจัยครั้งนี้จึงได้เลือกสัมภาษณ์คนชราทุกคนที่เป็นเพศชายซึ่งพร้อมที่จะสัมภาษณ์ได้รวมเป็นประชากรตัวอย่างของสถานสงเคราะห์รัฐบาลจำนวน ๑๐๐ คน ทั้งนี้ประชากรตัวอย่างในครั้งนี้อยู่รวมเป็น ๒๐๐ คน ดังแสดงในตาราง ๒

ตาราง ๒ จำนวนคนชราในสถานสงเคราะห์ ๓ แห่งที่ทำการศึกษา

สถานสงเคราะห์	จำนวนประชากร
สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร	๒๐
สถานสงเคราะห์คนชรา ภาคตะวันออกเฉียงใต้ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี	๕๐
สถานสงเคราะห์คนชราวัยวัฒนาวาส จ.สมุทรปราการ	๑๐๐
รวม	๒๐๐

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการศึกษาในคานาฤษฎีและรายงานการวิจัยต่าง ๆ ได้รวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้านำมาสร้างแบบสอบถามขึ้นเป็นลักษณะคำถามแบบเลือกคำตอบจาก ๓ และ ๕ ระดับโดยประเมินคำตอบตามลักษณะสำคัญ ๒ ประการ และให้คะแนนประเมินค่าเป็น ๑ กับ ๐ กล่าวคือ หากเป็นคำตอบในทางบวกเป็นไปในลักษณะมีความพอใจ เห็นด้วย

มีความต้องการและมีโลกทัศน์ในทางที่คิดให้คะแนนเป็นหนึ่ง แต่ถ้ามีความเห็นในทางตรงข้ามก็ให้คะแนนเป็นศูนย์

อันนี้เครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษา นี้ คือการสังเกตและการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะ คือ การสัมภาษณ์คนชราที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ให้บริการการสงเคราะห์แก่คนชราในสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชน เพราะฉะนั้นก่อนจะดำเนินการในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวางแผนในการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์การบริการการสงเคราะห์คนชราในระหว่างวันที่ ๑๕ ธันวาคม - ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๐ ได้ศึกษาวิธีการรับสมัครคนชราและการจัดส่งคนชราไปยังสถานสงเคราะห์ของกองสวัสดิการสงเคราะห์และในการสังเกตการณ์นั้น ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ผู้ให้บริการและผู้รับบริการไปด้วย

ขั้นที่ ๒ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตจากกรมประชาสงเคราะห์เข้าไปสังเกตการณ์การสงเคราะห์คนชราของสถานสงเคราะห์ ปรากฏว่าได้รับอนุญาตจากกองสวัสดิการสงเคราะห์ และผู้ปกครองคนชราของสถานสงเคราะห์คนชรามาบางแค ให้เข้าพักอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ เพื่อเป็นการศึกษาข้อมูลและพฤติกรรมของคนชราในสถานสงเคราะห์อย่างแท้จริงระหว่าง ๒๖ ธันวาคม - ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๐ ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของการสงเคราะห์คนชราและได้มีโอกาสสัมภาษณ์คนชราทั่ว ๆ ไปของสถานสงเคราะห์ด้วยนับเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขั้นที่ ๓ ผู้วิจัยขออนุญาตต่อสภาสังคมสงเคราะห์และผู้จัดการสถานสงเคราะห์ เอกชนคือ สถานสงเคราะห์คนชราวัยวัฒนาวิลาส อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เข้าสังเกตการณ์และศึกษาการให้บริการและการรับบริการของสถานสงเคราะห์ ผู้วิจัยได้เข้าสังเกตการณ์ในระหว่าง ๕ - ๑๓ มกราคม ๒๕๒๑ ในระยะเวลาดังกล่าว ผู้วิจัย

ได้ศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้การสงเคราะห์และคนชราผู้รับการสงเคราะห์
ของสถานสงเคราะห์แห่งนี้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์พอสมควร

ขั้นที่ ๔ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากสังเกตการณ์สถานสงเคราะห์ทั้ง ของรัฐบาล
และเอกชน และศึกษางานวิจัยเรื่องคนชราและรวมทั้งทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคนชรา นำมา
สร้างแบบสอบถามโดยคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้สร้างแบบสอบถามประกอบด้วย ๔
ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ปัญหาสาเหตุเข้ารับการสงเคราะห์ ความพอใจต่อการบริการ
การสงเคราะห์ ความต้องการและโลกทัศน์ของคนชราได้คำถามประมาณ ๓๕ คำถาม
และเพื่อจะทดสอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตต่อกองสวัสดิการสงเคราะห์ กรม
ประชาสงเคราะห์ ไปทำการทดสอบแบบสอบถามกับคนชราเพศชายจำนวน ๓๐ คน
ของสถานสงเคราะห์คนชราภาคตะวันออกเฉียง อําเภอยางละมุง จังหวัดชลบุรี และได้รับ
อนุญาตจากผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ดังกล่าวไปทำการทดสอบเมื่อ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

ขั้นที่ ๕ ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากการทดสอบมาพิจารณาแบบสอบถาม แก้ไข
ปรับปรุง และตัดคำถามที่ไม่มีประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ออกไป จึงเหลือคำถามในแบบ
สอบถามอย่างแท้จริงประมาณ ๒๓ คำถาม เพื่อนำไปทำการสัมภาษณ์ประชากร ๒๐๐
คน ที่ต้องการจะสัมภาษณ์ในสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชนต่อไป

ขั้นที่ ๖ ในการสัมภาษณ์คนชราของสถานสงเคราะห์ของเอกชนนั้น ประชากร
เพศชายที่จะศึกษาจำนวน ๑๐๐ คน เป็นผู้มีเชื้อชาติจีน ซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมมาจาก
ประเทศจีนและเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยนับเป็นเวลายาวนาน โดยเหตุนี้ผู้วิจัย
จึงต้องมีผู้ช่วยสัมภาษณ์และสามารถเป็นล่ามแปลภาษาจีน ๕ ภาษา คือ ภาษาจีนกลาง
แต้จิ๋ว กวางตุ้ง ไทหล่า และแคะ ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยพนักงานสัมภาษณ์
จำนวน ๕ คนเป็นชาย ๒ คน หญิง ๓ คน ซึ่งทุกคนอยู่ในชั้นการศึกษาปีที่ ๒, ๓ และ ๔
ระดับมหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
มหาวิทยาลัยมหิดล อย่างไรก็ตาม ก่อนออกสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้จัดประชุมนิเทศกับนักศึกษา

ผู้ทำหน้าที่สามทั้ง ๕ คน ให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ และนำแบบสอบถามมาชี้แจงให้ทุกคนเข้าใจคำถามแต่ละข้อ ตลอดจนเทคนิคในการสัมภาษณ์ เมื่อได้ซักถามความเข้าใจกันดีแล้วจึงได้มอบแบบสอบถามให้แก่สามทั้ง ๕ คน และผู้วิจัยได้กำหนดเวลาที่จะไปสัมภาษณ์พร้อมกับผู้วิจัย ในระหว่าง ๑ มีนาคม ๒๕๒๑ - ๒๔ เมษายน ๒๕๒๑ โดยจะสัมภาษณ์วันธรรมดา แต่จะไม่ทำการสัมภาษณ์ในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ เพราะเป็นวันที่คนชราจะได้รับบริจาคเงินและเครื่องบริโภคจากผู้ใจบุญ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดคนทั้งหมดสามวันละ ๑ คน เพื่อสัมภาษณ์พร้อมผู้วิจัยเป็นรายวันจนกว่าจะได้ประชากรครบจำนวน ๑๐๐ คน

ส่วนการสัมภาษณ์คนชราในสถานสงเคราะห์ของรัฐบาล คือ สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค และสถานสงเคราะห์คนชราภาคตะวันออกเฉียง อ่าเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีนั้น ผู้วิจัยไปทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและมีผู้ช่วยสัมภาษณ์ในบางครั้ง คือนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท ประมาณ ๒ - ๓ คน โดยกำหนดเวลาในการสัมภาษณ์คนชราทั้งสองแห่ง คือ ระหว่าง ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๑ และตลอดเวลาของการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ทั้ง ๒ แห่ง และจากผู้จัดการสถานสงเคราะห์เอกชน และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายด้วยดี โดยเฉพาะคนชราผู้ถูกสัมภาษณ์ก็ได้ให้ความร่วมมือตอบคำถามด้วยความเต็มใจและเป็นความจริงทุกประการ ทำให้ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลครบจำนวน ๒๐๐ ชุด ตามความต้องการ

การดำเนินการทางข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลมาได้แล้วจึงได้ทำการบรรณาธิกรณต่อจากนั้นจึงได้ทำการลงรหัส แล้วทำการแจงนับข้อมูลด้วยมือ และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ลักษณะข้อมูลเป็นแบบลักษณะ ๓ และ ๕ คำตอบ โดยการประเมินคำตอบตามลักษณะความสำคัญ ๒ ประการ และให้คะแนนประเมินค่าเป็น "๑" กับ "๐" กล่าวคือ หากเป็นคำตอบในทางบวกมีความ

พอใจตามความต้องการหรือมองโลกในแง่ดีก็ให้คะแนนเป็น "หนึ่ง" แต่ถ้ามีความเห็น
ในทางตรงข้ามก็ให้คะแนนเป็น "ศูนย์"

ในการศึกษาเรื่องปัญหาของคนชรา คิดคะแนนตามความมากน้อยของปัญหา
ดังนี้

- จำนวน ๔ ปัญหา คือ ผู้ที่มีปัญหามาก
- จำนวน ๓ ปัญหา คือ ผู้มีปัญหปานกลาง
- จำนวน ๒ ปัญหา คือ ผู้มีปัญหาน้อย

การศึกษาเรื่องความพอใจต่อบริการการสงเคราะห์ของคนชรา คิดคะแนน
ไว้ ๓ ระดับ คือ

- ระดับคะแนน ๔ คะแนน คือ ผู้มีความพอใจมาก
- ระดับคะแนน ๓ คะแนน คือ ผู้มีความพอใจปานกลาง
- ระดับคะแนน ๒ คะแนน คือ ผู้มีความพอใจน้อย

สำหรับการศึกษาเรื่องความต้องการของคนชราได้คิดคะแนนความต้องการไว้
๓ ระดับ ดังนี้

- ระดับคะแนน ๕-๑๓ คะแนน คือ ผู้มีความต้องการมาก
- ระดับคะแนน ๕-๘ คะแนน คือ ผู้มีความต้องการปานกลาง
- ระดับคะแนน ๑-๔ คะแนน คือ ผู้มีความต้องการน้อย

สำหรับการศึกษาเรื่องโลกทัศน์ของคนชราได้คิดคะแนนไว้เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

- ระดับคะแนน ๑๓-๒๔ คะแนน คือ ผู้มีโลกทัศน์ในทางดี
- ระดับคะแนน ๕-๑๒ คะแนน คือ ผู้มีโลกทัศน์ในระดับปานกลาง
- ระดับคะแนน ๑-๔ คะแนน คือ ผู้มีโลกทัศน์ในระดับน้อย

คำนิยามในการวิจัย

คำนิยามสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำถามเรื่องปัญหาความพอใจ ความต้องการ และโลกทัศน์ที่มีคำตอบอิสระของคนชราซึ่งอยู่ในส่วนที่ ๒ และแสดงไว้ในตาราง ๔ ดังนี้

ปัญหาของคนชรา ได้แก่คำถามข้อ ๑๔ - ข้อ ๒๑ หมายถึง

๑. ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย การเจ็บป่วยและสุขภาพไม่ดีของคนชรา
๒. ปัญหาทางจิตใจ เช่น คนชราอยู่คนเดียวแล้วไม่มีความสุข
๓. ปัญหาทางเศรษฐกิจ คือ ความยากจนไม่มีผู้อุปการะ
๔. ปัญหาทางสังคม คือ ปัญหาความต้องการการติดต่อสัมพันธ์กับคนชราในวัยเดียวกัน และความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เป็นต้น

ความพอใจของคนชรา ได้แก่ คำถามข้อ ๒๒ หมายถึง คนชราพอใจต่อการบริการการสงเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการรักษายาบาลของสถานสงเคราะห์ เพราะเป็นกิจกรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งของการดำเนินชีวิตในวัยชราในสถานสงเคราะห์

ความต้องการของคนชรา ได้แก่ คำถามข้อ ๓๔ หมายถึง ความต้องการต่อการบริการต่าง ๆ ทางด้านการสังคมสงเคราะห์ที่จะสนองความต้องการของคนชราส่วนใหญ่

โลกทัศน์ของคนชรา ได้แก่ คำถามข้อ ๓๕, ๔๐, ๔๑, ๔๒ และ ๕๐, ๕๑, ๕๒ และ ๕๔ ในความหมายดังนี้ โลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความเป็นจริงของปัญหาสังคมได้แก่ความเป็นไปของสถานการณ์โลกปัจจุบัน ใช้คำถามว่า น่าอยู่หรือไม่ สงบหรือไม่ และคิดว่าสงครามโลกครั้งที่ ๓ จะเกิดขึ้นหรือไม่ ในข้อ ๓๕, ๔๐ และ ๔๑ และคำถามที่จะคือไปถึงโลกในอนาคตในข้อ ๕๒ และโลกทัศน์เกี่ยวกับปัญหาสังคมคือปัญหาการหย่าร้างของสามีภรรยา

ปัญหาเด็กกระทำผิดในสังคมปัจจุบัน และปัญหาความประพฤติของเด็กหนุ่มสาวในอนาคต
ในข้อ ๕๐, ๕๑ และ ๕๒ และโลกทัศน์ในคำถามเกี่ยวกับความตายของคนในปัจจุบันใน
ข้อ ๕๔

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้

๑. การวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาเฉพาะสถานสงเคราะห์ของรัฐบาล ๒ แห่ง คือ
สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร และสถานสงเคราะห์คนชราภาค
ตะวันออก จังหวัดชลบุรี และสถานสงเคราะห์เอกชน ๑ แห่ง คือ สถานสงเคราะห์
คนชราวิวัฒน์นาวิวาส จังหวัดสมุทรปราการ จะเห็นได้ว่าการศึกษานี้จำกัดแหล่งศึกษา
วิจัยเพียง ๓ แห่งเท่านั้น ถ้าหากจะให้ได้ผลวิจัยสมบูรณ์มากขึ้นควรจะต้องมีขอบเขตการ
ศึกษาในสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชนมากกว่า ๓ แห่งนี้ เพื่อจะได้ข้อสรุปแน่นอน
มากขึ้น

๒. จำนวนตัวอย่างที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรในฝ่ายรัฐบาลจำนวน
๑๐๐ คน และฝ่ายเอกชนจำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งมีจำนวนน้อยเมื่อนำไปวิจัยที่ ๓ มาควบคุม
ซึ่งหมายถึงมีการแบ่งกลุ่มออกไปอีกจำนวนตัวอย่างจึงมีน้อยในบางครั้งไม่เพียงพอสำหรับ
สถิติที่ใช้ในการทดสอบ ทั้งนี้การวิจัยครั้งนี้ ในส่วนใดที่มีจำนวนน้อยถึงแม้จะมีการคำนวณ
ค่าของ X^2 ก็ไม่อาจนำค่าของ X^2 นั้นมาใช้ได้ตามปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามได้ครบ ๒๐๐ ชุด จากคนชราที่เป็น
ตัวอย่างได้ทำการสำรวจข้อมูลในแบบสอบถามและแจกแจงข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของ
คนชราแต่ละคนแล้ว ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีค่าร้อยละ
และการทดสอบสมมติฐาน ๑, ๒, ๓ และ ๔ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง

ได้ใช้ ไคสแควร์ (Chi-Square, χ^2)

สำหรับการศึกษาเรื่อง โลกทัศน์นี้เป็นเรื่องที่ยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยคนใดทำการศึกษ
โดยละเอียดมาก่อน เพราะฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาวิจัยถึง
ความแน่นอนของ โลกทัศน์ของคณาวิชาในสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชนในประเทศไทย
จึงได้นำวิธีการทดสอบความเชื่อถือได้ของคำถามในเรื่อง โลกทัศน์โดยวิธีการของกัทแมน

วิธีการของกัทแมน (Guttman)

ใช้ Scalogram Analysis ของ Louis Guttman มาทำการ
วิเคราะห์เฉพาะคำถามในเรื่อง โลกทัศน์จากจำนวนประชากรคนชรา ๕๐ คน ของสถาน
สงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชนโดยดำเนินการสร้าง Scale ตามขั้นตอน การสร้าง
Scale ตลอดจนการนับค่าข้อผิดพลาด (errors) แบบ Cornell Technique

Guttman's Scale เป็นเครื่องมือวัดทัศนคติวิธีหนึ่ง เช่นเดียวกับ Semantic
Differential Scale ของ Thurstone และ Summated Scale หรือ
Likert's Scale แต่ปัจจุบันนี้ได้มีผู้นำวิธีการนี้มาใช้วัดความสอดคล้องในการตอบ
ของคนในสังคมโดยการมองในระดับบุคคล คือเอาบุคคลเป็นหน่วยของการวิเคราะห์

วิธีการวัดแบบ Guttman's Scale นั้น จะต้องมีข้อความชุดหนึ่ง
(สำหรับการศึกษาคั้งนี้ข้อความดังกล่าวได้แก่แบบสอบถาม) ซึ่งจะต้องเป็นข้อความที่จะ
วัดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Unidimension) ส่วนคำตอบของข้อความอาจจะเป็นสองตัว
เลือก (Dichotomous choice) จะต้องทำให้เป็น dichotomous choice

---

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, "ไคสแควร์" สถิติสำหรับการวิจัยของสังคมศาสตร์
(คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา ๒๕๒๑), หน้า ๔๐.

เสียก่อน เมื่อได้คำตอบแล้วก็จัดเรียงลำดับความสำคัญของข้อความชุดนั้น โดยถือเอาเปอร์เซ็นต์ที่ได้จากการตอบในแต่ละข้อเป็นหลัก ถ้าผู้ตอบคนใดตอบได้ตรงตามลำดับก็ถือว่าถูกต้อง แต่ถ้าตอบผิดไปจากลำดับก็ถือว่าเป็นค่าของความผิดพลาด (errors) อย่างไรก็ตาม Guttman ก็ได้เสนอ scale ที่สมบูรณ์ของเขาซึ่งตาราง

ตาราง The Perfect Guttman Scale (เรียงจากมากไปหาน้อย)

Pattern	items						scores
	A	B	C	D	E	F	
1	1	1	1	1	1	1	6
2	1	1	1	1	1	0	5
3	1	1	1	1	0	0	4
4	1	1	1	0	0	0	3
5	1	1	0	0	0	0	2
6	1	0	0	0	0	0	1
7	0	0	0	0	0	0	0

Perfect Scale ของ Guttman นี้เป็นไปได้เฉพาะในทางทฤษฎีเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยากย่อมจะเกิด errors ได้เสนอ Guttman เองก็ยอมรับความจริงในข้อนี้ จึงยอมให้มี errors ได้ร้อยละ ๑๐ นั้นหมายความว่า การที่จะยอมรับว่าเป็น scale ที่ใช้ได้จะต้องมีค่าของ Coefficient of reproducibility ๐.๘๕ ขึ้นไป ซึ่งการคำนวณค่า Coefficient of reproducibility (C.R.) นี้ได้จากสูตร ^๒

^๑ Louis, Guttman, The Cornell Technique for Scale and Intensity Analysis. (New York : Education and Psychological Measurement -7, 1947), pp.247-279.

^๒ Harbert, Menzel, "A New Coefficient for Scalogram Analysis," Public Opinion Quarterly (17 February 1953) : 268-280

$$C.R. = 1 - \frac{\text{number of errors}}{\text{total responses}}$$

การทดสอบโลกทัศน์ของคนชราในสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชนโดยใช้ Guttman's Scale

เพื่อเป็นการทดสอบโลกทัศน์ของคนชราในสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชน โดยใช้ Guttman's Scale ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเรื่องโลกทัศน์ของคนชราโดยเอาจำนวนผู้ตอบคนที่ ๑ คนที่ ๒๕ จากสถานสงเคราะห์ของรัฐบาล และคนที่ ๑ - คนที่ ๒๕ จากสถานสงเคราะห์ของเอกชนมาพิจารณา

ขั้นที่ ๒ คัดคะแนนของผู้ตอบคำถามโลกทัศน์ ถ้าตอบในทางบวกหรือเห็นด้วย คัดคะแนนเป็น "๑" ถ้าตอบในทางตรงข้ามเช่นเป็นไปในทางลบ หรือไม่เห็นด้วย คัดคะแนนเป็น "๐" (ตารางภาคผนวก ๑)

ขั้นที่ ๓ เอาคะแนนที่ได้ในขั้นที่ ๒ มาพิจารณาคำดำเนินการคัดเลือกข้อความที่พิจารณาได้จากคะแนน (ข้อความ) ที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดของแต่ละแบบแผนของกลุ่มคะแนน โดยปกติจะพิจารณาอย่างน้อย ๒ กลุ่มคะแนนรวมไปพร้อม ๆ กัน (ตารางภาคผนวก ๒)

ขั้นที่ ๔ จากขั้นที่ ๓ จะมีการเปลี่ยนลำดับคะแนน เพราะฉะนั้นจึงต้องมีการจัดลำดับคะแนนใหม่

ขั้นที่ ๕ นับค่าผิดพลาดทั้งหมด หลังจากนั้นนำไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการสร้างใหม่ (Coefficient of reproducibility) ^๑ ได้โดยใช้สูตร

^๑ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๐), หน้า ๑๓๓-๓๖.

ในที่นี้

$$R = 1 - \frac{e}{nk}$$

e = จำนวนข้อผิดพลาดทั้งหมด ๓๔

n = จำนวนตัวอย่างที่ตอบ ๕๐

k = จำนวนข้อความ ๖

แทนค่า

$$R = 1 - \frac{๓๔}{(๕๐)(๖)}$$

$$= 1 - \frac{๓๔}{๓๐๐} = 1 - .๑๑$$

$$= .๘๙$$

สรุป

Guttman's Scale ปรากฏว่าหลังจากที่ได้ทำการวัดโลกทัศน์ของคนชรา
ในสถานสงเคราะห์ชรา รัฐบาลและเอกชนโดยใช้ Guttman's Scale แล้วปัญหาที่สำคัญ
คือ ผลที่ได้จากการวัดนั้นมีความเชื่อถือถูกต้องใช้ได้มากน้อยเพียงใด และจากการคำนวณ
หาค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการสร้างใหม่ (R) = .๘๙ เพราะฉะนั้น คำถามนี้
ใช้ทำนายแบบแผนของคำตอบโลกทัศน์ (World Views) แต่ละข้อได้อย่างถูกต้อง

๘๕%

ตาราง ๓ การคำนวณค่าผิดพลาดของค่าถ่านโลกทัศน์หรือจากที่พิจารณา
 ทัศนค่าถ่านต่าง ๆ ที่มีความผิดพลาดมากที่สุดออกแล้ว

ประชากร ตัวอย่างที่	๒๑	๓๑	๓๕	๒๕	๓๖	๓๗	คะแนน รวม	ข้อผิดพลาด
	๑ ๐	๑ ๐	๑ ๐	๑ ๐	๑ ๐	๑ ๐		
๑๐๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๖	๐
๑๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๖	๐
๑๑๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๖	๐
๑๑๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๖	๐
๐๒๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๖	๐
๑๑๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๖	๑
๑๐๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๖	๐
๐๐๖	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๕	๐
๐๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๕	๐
๐๑๖	๑	๑	๑	๐	๑	๑	๕	๒
๑๒๔	๑	๑	๑	๑	๐	๑	๕	๒
๑๐๕	๑	๑	๑	๑	๐	๑	๕	๒
๐๐๕	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๐๑๐	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๑๑๖	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๑๐๓	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๑๑๒	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๑๐๖	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐

ตาราง ๓ (ต่อ)

ประชากร ตัวอย่างที่	๒๑	๓๑	๓๕	๒๕	๓๖	๓๓	คะแนน รวม	ข้อผิด พลาด
	๑ ๐	๑ ๐	๑ ๐	๑ ๐	๑ ๐	๑ ๐		
๑๒๕	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๑๒๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๐๑๓	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๑๑๐	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๑๐๒	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๑๑๓	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๔	๐
๐๑๕	๑	๑	๑	๐	๑	๐	๔	๒
๐๑๔	๑	๑	๑	๐	๑	๐	๔	๒
๐๑๘	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๔	๒
๐๐๘	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๔	๔
๑๐๘	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๓	๐
๑๑๕	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๓	๐
๐๐๓	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๓	๐
๑๐๔	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๓	๐
๑๒๒	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๓	๐
๐๒๔	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๓	๒
๐๐๔	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๓	๒
๐๐๕	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๓	๒
๑๒๐	๑	๐	๑	๑	๐	๐	๓	๒
๐๒๒	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๒	๐
๐๐๓	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๒	๐

ตาราง ๓ (ต่อ)

ประชากร ตัวอย่างที่	๒๑		๓๑		๓๕		๒๕		๓๖		๓๗		คะแนน รวม	ข้อผิด พลาด
	๑	๐	๑	๐	๑	๐	๑	๐	๑	๐	๑	๐		
๐๐๑	๑		๑		๐		๐		๐		๐		๒	๐
๐๐๒	๑		๑		๐		๐		๐		๐		๒	๐
๐๒๑	๑		๑		๐		๐		๐		๐		๒	๐
๐๑๕		๐	๑		๑		๐		๐		๐		๒	๒
๑๐๕	๑			๐	๑		๐		๐		๐		๒	๒
๑๒๓	๑			๐	๑		๐		๐		๐		๒	๒
๐๒๓	๑			๐	๑		๐		๐		๐		๒	๒
๐๑๒	๑			๐		๐		๐	๐		๐		๑	๐
๐๒๕		๐		๐		๐		๐	๐		๐		๐	๐
๐๑๓		๐		๐		๐		๐	๐		๐		๐	๐